

Josef Žalmánek, první známý fotografující Hrozenkovjan

seriál
**FOTOGRAFOVÉ
VALAŠSKA**

Josef Žalmánek (* 21.6.1895 – 29.9.1976), rolník a domkař v Novém Hrozenkově, zřejmě první fotografující hrozenkovský občan. V roce 1918 si sestavil vlastní fotografický přístroj na desky 9x12 a s tímto primitivním fotoaparátem vytvořil v letech 1918–1926 pozoruhodnou sérii portrétních snímků své rodiny a mnoha hrozenkovských občanů, jednotlivců i početných skupin.

Jeho tzv. „botošňůrkový“ aparát měl objektiv z vojenského dalekohledu, závěrku zhotovil z plechové krabičky a z pohyblivého segmentu ve tvaru měsíčku a ovládal ji tahem za tkaničku od bot, skládací světlotěsný měch z kůže mu zhotovil švec z Nového Hrozenkova Josef Krčma, matnici opracoval pískovou tryskou

soused Josef Vrána, který pracoval ve sklárně v Karolínině Huti. Desky formátu 9x12 vyvolával v metol-hydrochinonové vývojce při světle rubínového krytu petrolejové lampy a sluneční fotografické papíry ustaloval v roztoku kuchyňské soli. Takto zhotovené snímky sám nalepoval na

dodávané kartónové podklady. Byl dobře seznámen s dobovou manýrou profesionálních fotografů a jeho snímky vlastnoručně zpracovávané vynikají režijním zpracováním tématu, světelnou a věcnou kompozicí a mnohé i bezprostředností portrétovaných. Tím se liší

od svých následovníků, kteří pracovali více reportážním způsobem (J. Toman, F. Bittner) a zůstává tak zcela ojedinělou a výraznou osobností hrozenkovské fotografie.

V roce 1926 si zakoupil tovární přístroj Voigtländer 6x9, opustil svůj „botošňůrkový“ aparát, avšak současně omezil i svou fotografickou činnost. Věnoval se stavbě domu, hospodaření a z následných let se nacházejí jen ojedinělé fotografie.

Milan Ošťádal, fotograf, Muzeum regionu Valašsko

Na snímku skupina osob asi z N. Hrozenkova, ležící muž s kloboukem je p. Žalmánek, období První republiky. Foto archiv MRV.

S využitím zdrojů: M. Stibor – Sto let fotografie Nového Hrozenkova, A. Fojtášková – Počátky fotodokumentace života a tradicní kultury na Valašsku